Eitem: 05

Teitl: Sbotolau ar blant a phobl ifanc: ymchwil, ymgysylltu a phartneriaethau

Gweithredu / Action required	Er gwybodaeth
Amseru / Timing	Arferol
Argymhelliad / Recommendation	Bod y Bwrdd yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn.
Risg / Risk	Risg i enw da os nad yw Llais yn clywed gan, nac yn cynrychioli, plant a phobl ifanc yn effeithiol fel grŵp gwarchodedig, yn enwedig yn ystod cyfnodau o newid system sy'n effeithio ar wasanaethau plant a phobl ifanc. Risg cyflawni strategol os yw ymgysylltu â phlant a phobl ifanc yn anghyson neu heb ei ymgorffori ar draws swyddogaethau craidd Llais, gan leihau gallu'r sefydliad i gyflawni ei ddiben statudol a'i ymrwymiadau strategol. Risg gallu a chapasiti sy'n deillio o'r sgiliau arbenigol, y mesurau diogelwch a'r adnoddau sydd eu hangen i ymgysylltu'n ddiogel, yn foesegol ac yn ystyrlon â phlant a phobl ifanc, yn enwedig ar raddfa fawr neu yn ystod galw gynyddol.
Cyllid / Finance	Dim yn berthnasol
Amcan Cynllun Corfforaethol/Corporate Plan Objective / Amcan Rhaglen/Programme Objective	Mae'r gwaith hwn yn cefnogi Cynllun Strategol Llais 2024–27 yn uniongyrchol: SO 01 Ysgogi sgwrs genedlaethol - Chwyddo lleisiau plant a phobl ifanc, yn enwedig y rhai sy'n profi anghydraddoldeb a chanlyniadau gwaeth SO 02 Gwthio am wasanaethau sy'n diwallu anghenion pobl - Defnyddio profiad bywyd plant a phobl ifanc i ddylanwadu ar welliant gwasanaethau ac atebolrwydd SO 05. Tyfu a gwella fel sefydliad - Cryfhau swyddogaethau ymgysylltu ac eiriolaeth Mae'n cefnogi Egwyddorion y Bobl, gan gynnwys cael gwrandawiad, urddas, cyfathrebu clir a gofal cydgysylltiedig.

	Mae'n canolbwyntio ar gyflawni ein hymrwymiadau yn y Cynllun Blynyddol 2026–27 i flaenoriaethu plant a phobl ifanc fel grŵp allweddol ar gyfer ymgysylltu a dylanwadu.
Ecwiti, Amrywiaeth a Chynhwysiant / Equity, Diversity & Inclusion	Mae gan y gwaith hwn berthnasedd cryf o ran cydraddoldeb ac amrywiaeth. Mae oedran yn nodwedd warchodedig, ac mae plant a phobl ifanc yn profi rhwystrau penodol o fewn systemau iechyd a gofal cymdeithasol o ganlyniad i fod o dan 18 oed neu'n trawsnewid i fod yn oedolion. Mae plant a phobl ifanc o gefndiroedd difreintiedig, y rhai ag anableddau neu anghenion niwroddatblygiadol, pobl ifanc sydd wedi bod mewn gofal a phlant sy'n siarad Cymraeg yn arbennig o debygol o brofi mynediad a chanlyniadau gwael. Mae ymgysylltu ac eiriolaeth wedi'u targedu gyda phlant a phobl ifanc yn cefnogi ymrwymiad Llais i leihau anghydraddoldeb a sicrhau bod lleisiau sy'n cael eu clywed yn llai aml yn llunio gwelliant mewn gwasanaethau.
Cyfathrebu / Communications	Ticiwch un o'r blychau canlynol os bydd y gweithgaredd hwn yn cael effaith ar: **Mewnol:** ein pobl ☒ **Allanol**: ein cwsmeriaid/partneriaid/rhanddeiliaid ☒ **Allanol**: enw da ein sefydliad ☒
Cymeradwyaeth / Approval/Clearance	Ben Eaton, Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth Sefydliadol ac Ymgysylltu
Trafodaethau/Penderfyniadau Blaenorol / Previous Discussions/Decisions	Dim yn berthnasol
Awdur/Cyflwynwr / Author/Presenting	Roxanne Treacy, Cyfarwyddwr Cyfathrebu, Ymgysylltu a Mewnwelediad a Rebecca Lythgoe, Pennaeth Mewnwelediadau ac Ymgysylltu
Dyddiad / Date	**07 Mai 2026**

Cefndir / Background

Mae'r papur hwn yn rhoi trosolwg o waith cynyddol Llais gyda phlant a phobl ifanc, gan amlygu sut mae hyn yn cyd-fynd â'n strategaeth, yn ymateb i risgiau system sy'n dod i'r amlwg, ac yn cryfhau ein gallu i gynrychioli lleisiau iau. Mae hefyd yn nodi datblygiadau allweddol, gwersi a chamau nesaf ar gyfer sicrwydd a goruchwyliaeth.

Mae ein gwaith gyda phlant a phobl ifanc yn cefnogi Cynllun Blynyddol Llais 2026–27 yn uniongyrchol, sy'n nodi plant a phobl ifanc fel grŵp blaenoriaeth y mae eu lleisiau wedi'u tangynrychioli ar hyn o bryd mewn penderfyniadau iechyd a gofal cymdeithasol.

Mae'n cyd-fynd ag ymrwymiad y Cynllun i ymgysylltu wedi'i dargedu â grwpiau sy'n profi canlyniadau gwaeth, yn enwedig plant a phobl ifanc sy'n wynebu arosiadau hir am gymorth iechyd meddwl a niwroddatblygiadol a'r rhai sy'n cael eu heffeithio gan drawsnewidiadau anniogel neu wedi'u rheoli'n wael rhwng gwasanaethau.

Mae'r gwaith hefyd yn atgyfnerthu Egwyddorion y Bobl Llais drwy ganolbwyntio ar wrando, urddas, cyfathrebu clir a gofal cydgysylltiedig, er mwyn sicrhau bod profiad bywyd plant a phobl ifanc yn llywio gwella gwasanaethau, eiriolaeth ac atebolrwydd systemau.

Ein Pennaeth Mewnwelediadau ac Ymgysylltu, Rebecca Lythgoe, yw arweinydd corfforaethol Llais ar gyfer plant a phobl ifanc ac mae hi wedi bod yn datblygu gweithgareddau ac offer ymgysylltu i'n timau eu defnyddio yn eu sgyrsiau gyda'r grŵp oedran hwn.

Manylion / Detail

Mae'r paragraffau canlynol yn tynnu sylw at ein gwaith diweddar sy'n canolbwyntio ar blant a phobl ifanc. Mae'n tynnu sylw at risgiau system sy'n dod i'r amlwg a nodwyd trwy ymchwil ac ymgysylltu cymunedol, ochr yn ochr â'r camau sy'n cael eu cymryd i helpu i sicrhau bod lleisiau plant a phobl ifanc yn cael eu clywed yn ddiogel ac yn ystyrlon ar lefelau cenedlaethol a lleol.

Ein gweithgareddau ymchwil rhanbarthol ac ymgysylltu cymunedol

Rhanbarth Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe

Fel un o'u meysydd ffocws allweddol yn 2025/2026, canolbwyntiodd ein tîm rhanbarthol Llais Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe ar brofiad plant a phobl ifanc o wasanaethau iechyd meddwl.

Cynhaliodd y tîm ddigwyddiad yn Stadiwm Pêl-droed Abertawe, lle cafodd plant a phobl ifanc rannu eu profiadau iechyd meddwl gyda gweithwyr proffesiynol o'u rhanbarth.

Mae ffilm fer o'r digwyddiad hwn ar gael yma: Llais Castell Nedd Port Talbot ac Abertawe | Digwyddiad Llais Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe - BSL

Rhanbarth Cwm Taf Morgannwg

Yn 2025/2026, daeth ein tîm rhanbarthol Cwm Taf Morgannwg, mewn partneriaeth â'r Hwb Cymorth Ymddygiad, â dros 130 o rieni, gofalwyr, addysgwyr a gweithwyr proffesiynol iechyd a gofal cymdeithasol ynghyd ar gyfer sgwrs bwerus am Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc (CAMHS) a chymorth Niwroddatblygiadol (ND) yn y rhanbarth.

Fe wnaethon ni godi pryderon teuluoedd gyda'r Bwrdd Iechyd ac arweinwyr Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg ar draws Pen-y-bont ar Ogwr, Rhondda Cynon Taf a Merthyr Tudful, gan alw am wybodaeth gliriach, cyfathrebu gwell a chefnogaeth well o amgylch asesu.

Cadarnhaodd pob corff gynnydd pendant mewn ymateb i'r materion a godwyd. Roedd hyn yn cynnwys:

- Cymorth cynharach i deuluoedd
- Gwaith amlasiantaeth cryfach
- Cyfathrebu a gwybodaeth well, gan gynnwys datblygu adnodd 'Cwestiynau Cyffredin' newydd i deuluoedd
- Mwy o gydnabyddiaeth o ddiagnosisau preifat
- Darpariaeth seibiant estynedig.

Mae datblygiadau pellach hefyd wedi'u cynllunio ar gyfer 2026. Cynhelir ail sesiwn wrando yn fuan, gan ganolbwyntio ar glywed yn uniongyrchol gan bobl ifanc 11–18 oed. Mae ffilm fer o'r digwyddiad ar gael yma: https://youtu.be/soBgkxzA0-Q?si=PE0MNDp8S8R7AtVI

Gweithiodd y tîm gydag ymgynghoriaeth ymchwil gymdeithasol i gynnal astudiaeth ymchwil ar nyrsio mewn ysgolion arbennig. Yn dilyn pryderon a godwyd gyda ni gan aelodau'r cyhoedd ynghylch y 'Fframwaith Nyrsio mewn Ysgolion Arbennig (2018)', fe wnaethom ni ymchwil yn cwmpasu pob un o'r 7 maes a gefnogir gan yr ysgolion arbennig.

Astudiaeth ansoddol oedd yr ymchwil hon. Defnyddiodd arolwg dienw, cyfweliadau manwl, a grwpiau ffocws i glywed lleisiau rhieni, gofalwyr, ac arweinwyr ysgolion. Edrychodd ar effaith y fframwaith a'i effeithiau ar ofal iechyd a chefnogaeth i blant a'u teuluoedd yn yr ysgolion arbennig.

Ar draws yr holl grwpiau y clywsom ganddynt, dywedasant wrthym fod nyrsys ysgol yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr gan rieni, staff ysgol a phlant.

Roeddent yn glir bod plant â lefelau uchel o angen cymhleth yn dibynnu ar ddarpariaeth nyrsio i gael mynediad at addysg a mynychu'r ysgol.

Fodd bynnag, clywsom hefyd am amrywiaeth o heriau:

- Ar draws pob ysgol, mae oriau nyrsio wedi'u lleihau heb unrhyw nyrs barhaol ar y safle yn gweithredu ym mhob lleoliad ers gweithredu'r Fframwaith Nyrsio Ysgol
- Mae llawer o ddyletswyddau nyrsio dyddiol, gan gynnwys rhoi meddyginiaeth, bellach yn cael eu rheoli gan staff addysgu nad ydynt wedi cael hyfforddiant meddygol
- Mae pellter mwy rhwng timau nyrsio a lleoliadau ysgolion wedi arwain at gyfathrebu gwael rhwng ysgolion, rhieni a'r tîm nyrsio
- Mae diffyg darpariaeth nyrsio wedi arwain at ddisgyblion â lefelau uchel o anghenion gofal cymhleth yn colli ysgol

Rydym yn parhau i weithio gyda gwasanaethau i sbarduno gwelliant mewn ymateb i'r materion a godwyd.

Ffocws cenedlaethol

Ymchwil ar effaith tynnu elw o ofal plant yng Nghymru

Ar ddiwedd 2025, gofynnwyd i ymchwilwyr archwilio effeithiau cynnar y Bil Iechyd a Gofal Cymdeithasol ar Blant sy'n Derbyn Gofal (LAC) yng Nghymru, gyda ffocws penodol ar brofiad bywyd, ansawdd gofal, sefydlogrwydd lleoliadau, a lles emosiynol.

Roedden ni eisiau gwneud hyn oherwydd bod ein rhanbarth yng Ngogledd Cymru wedi clywed am brofiadau gan bobl yn eu rhanbarth a oedd yn dangos bod y Bil yn cael canlyniadau anfwriadol a oedd yn cael effaith negyddol ar blant a phobl ifanc.

Nod yr ymchwil oedd rhoi tystiolaeth gadarn ac ansoddol i Llais i gefnogi eiriolaeth, dylanwadu ar drafodaethau cenedlaethol ar ddiwygio gofal, ac asesu sut mae'r bwriadau deddfwriaethol a nodir yn y Bil yn effeithio ar wasanaethau ar lawr gwlad. Mae'r ymchwil bellach wedi'i chwblhau.

Dyma grynodeb o'r canfyddiadau:

Mae tynnu elw o ofal plant yn cael ei gefnogi'n gryf mewn egwyddor ar draws plant, y rhai sy'n gadael gofal, gofalwyr, awdurdodau lleol, a darparwyr y trydydd sector. Fe'i gwelir yn eang fel diwygiad moesegol sydd â'r potensial i ail-ganolbwyntio'r system ar anghenion plant yn hytrach nag elw ariannol.

Fodd bynnag, mae'r ymchwil yn tynnu sylw at y ffaith bod y diwygiad yn cael ei gyflwyno i system gofal plant sydd eisoes dan straen sylweddol, a bod y risgiau tymor byr yn sylweddol os na chaiff y gweithrediad ei reoli'n ofalus.

Yr hyn a ddywedodd plant a phobl ifanc sydd bwysicaf

- Mae sefydlogrwydd, perthnasoedd a theimlo eu bod yn cael eu gwrando yn llawer pwysicach i blant na phwy sy'n darparu gofal neu a yw er elw.
- Disgrifiodd y plant brofiadau cadarnhaol lle'r oedd y gofal yn sefydlog, yn berthynol, yn canolbwyntio ar y plentyn ac wedi'i lywio gan drawma.
- Profwyd symudiadau lleoliad - yn enwedig newidiadau sydyn neu rai a oedd wedi'u paratoi'n wael - fel rhai brawychus, ansefydlog ac emosiynol niweidiol.

- Roedd gwahanu oddi wrth frodyr a chwiorydd, stigma sy'n gysylltiedig â bod mewn gofal, a phontio gwael i annibyniaeth yn niweidiau cylchol, yn enwedig i'r rhai sy'n gadael gofal rhwng 16 a 18 oed.

- Yn gyffredinol, nid oedd plant yn deall nac yn blaenoriaethu'r cysyniad o "elw", ond roeddent yn sensitif iawn i ansicrwydd ynghylch lleoliadau, newidiadau staff, a chynlluniau ar gyfer y dyfodol.

Pwysau a risgiau system

Disgrifiodd cyfranogwyr yn gyson system a oedd yn wynebu:

- Rhy ychydig o leoliadau diogel ac addas ar gyfer nifer y plant sydd eu hangen, gyda'r galw eisoes yn fwy na'r cyflenwad cyn y diwygiad.

- Risg o ansefydlogrwydd ynghylch lleoliadau yn ystod y cyfnod pontio, yn enwedig os bydd darparwyr er elw yn tynnu'n ôl, yn gohirio penderfyniadau, neu'n gadael Cymru yn gyfan gwbl.

- Bregusrwydd y gweithlu, wedi'i yrru gan gyflog isel, gofynion emosiynol uchel, anawsterau recriwtio a throsiant staff uchel.

- Ansawdd gofal anghyson, a ddisgrifir fel "loteri", gyda phryderon y gall pwysau ariannol - boed mewn darpariaeth breifat neu gyhoeddus - danseilio safonau os na chaiff ei ymdrin â nhw.

- Ymgysylltiad cyfyngedig gan y sector er elw, gan greu risg gynllunio ddifrifol ac ansicrwydd cynyddol i blant ac awdurdodau lleol.

Y cyfleoedd a nodwyd o ganlyniad i'r newid

Er gwaethaf y risgiau hyn, nododd y cyfranogwyr gyfleoedd clir os caiff y diwygiadau eu gweithredu'n dda:

- Ail-fuddsoddi cyllid yn uniongyrchol mewn gofal, datblygu'r gweithlu a gwella ansawdd.
- Comisiynu mwy cyson a chyfartal, gan leihau amrywiad eithafol mewn ffioedd.
- Ehangu darpariaeth fach, leol, gymunedol, iaith Gymraeg, gan wella parhad, hunaniaeth a lles.

- Potensial i wella sefydlogrwydd y gweithlu drwy well cyflog, hyfforddiant a chydnabyddiaeth broffesiynol.
- Goruchwyliaeth ac atebolrwydd cryfach, yn enwedig drwy ddarpariaeth a rheoleiddio gan awdurdodau lleol.

Roedd y neges ganolog yn glir: rhaid clywed lleisiau plant.

Ar draws pob grŵp, roedd cytundeb cryf bod yn rhaid i leisiau plant fod yn ganolog i'r gweithrediad, nid eu trin fel ychwanegiad. Ystyriwyd bod eiriolaeth, perthnasoedd dibynadwy a chyfathrebu wedi'i deilwra yn hanfodol i atal niwed a sicrhau bod diwygio yn ddiogel ac yn effeithiol i'r rhai yr effeithir arnynt yn uniongyrchol.

Byddwn yn defnyddio'r hyn a glywsom drwy'r ymchwil hwn i wneud cynrychioliadau i Lywodraeth newydd Cymru, a byddwn yn parhau i weithio gydag eraill, gan gynnwys cyrff cynrychioliadol ac eiriolaeth eraill i barhau i ganolbwyntio ar safbwyntiau a phrofiadau plant ifanc wrth i bethau fynd rhagddynt.

Ein harweinyddiaeth strategol ar gyfer plant a phobl ifanc

Ein Pennaeth Mewnwelediadau ac Ymgysylltu, Rebecca Lythgoe, yw arweinydd strategol Llais ar gyfer plant a phobl ifanc.

Gyda chefndir proffesiynol o weithio gyda phlant a phobl ifanc, yn ystod y misoedd diwethaf mae hi wedi bod yn adeiladu ar ei rhwydweithiau plant a phobl ifanc presennol, er enghraifft cysylltu â Bwrdd Ieuenctid Bwrdd Iechyd Caerdydd a Nest/Nyth i nodi cyfleoedd ar gyfer cydweithio agosach, a mynychu cynhadledd Cymru Ifanc Plant yng Nghymru i ganolbwyntio ar 'Rhoi Cyfranogiad wrth Galon Newid'.

Digwyddiadau ymgysylltu cenedlaethol sydd ar ddod

- **Urdd -** Mae Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd yn ŵyl lenyddiaeth, cerddoriaeth a'r celfyddydau perfformio blynyddol a drefnir gan Urdd Gobaith Cymru. Mae'n un o wyliau ieuenctid mwyaf Ewrop.

Byddwn yn cynnal cyfres o weithgareddau yn Urdd Ynys Môn eleni i glywed gan blant a phobl ifanc.

Yn ystod yr wythnos byddwn yn partneru â Mwy na Geiriau ar gyfer dau sesiwn bwrdd crwn rhyngweithiol yn canolbwyntio ar Egwyddorion y Bobl:

1. Mae sesiwn foreol wedi'i hanelu at blant a phobl ifanc sy'n edrych ar pam mae eu lleisiau'n bwysig a beth mae'r egwyddorion yn ei olygu ar gyfer dyfodol gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

2. Mae sesiwn brynhawn yn edrych ar bwysigrwydd plant a phobl ifanc yn gallu cael mynediad at wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn y Gymraeg.

Llywio a dylanwadu ar bolisi cenedlaethol ar blant a phobl ifanc

Yn ystod y misoedd diwethaf rydym wedi ceisio dylanwadu ar bolisi iechyd a gofal cymdeithasol cenedlaethol sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys:

Plant a phobl ifanc a'r rhaglen newydd ar gyfer llywodraeth

Roedd ein maniffesto ar gyfer 2026 yn nodi pryderon clir ynghylch systemau sy'n rhy aml yn methu â gwrando ar blant a phobl ifanc. Er nad yw wedi'i fframio fel thema annibynnol, cyfeiriwyd at blant a phobl ifanc drwy gydol ein galwadau am ddiwygio, yn enwedig lle mae systemau'n methu â gwrando, cefnogi newidiadau, neu amddiffyn y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Gyda llywodraeth newydd bellach yn ei lle, byddwn yn canolbwyntio ar weithio'n adeiladol gyda llunwyr polisi ac arweinwyr gwasanaethau cyhoeddus i droi'r galwadau hyn yn gweithredu. Byddwn yn parhau i ddefnyddio’r hyn a glywn gan blant, pobl ifanc a theuluoedd ledled Cymru i helpu i lunio a dylanwadu ar flaenoriaethau, cynlluniau ac ailgynllunio gwasanaethau, yn enwedig yn y meysydd canlynol:

Hawliau cryfach ac eiriolaeth i Blant a Phobl Ifanc

- **Trwsio'r 'fin clogwyn' rhwng Gwasanaethau Plant ac Oedolion –** fel bod parhad gofal i bobl ifanc sy'n symud o wasanaethau plant i wasanaethau oedolion, ac yn enwedig ar draws iechyd meddwl, gwasanaethau niwroddatblygiadol, gofal cymdeithasol, a thriniaethau parhaus.

LLAIS
Eich llais mewn iechyd a gofal cymdeithasol | Your voice in health and social care

- **Mynd i'r afael â mynediad ac anghydraddoldeb sy'n effeithio ar blant a theuluoedd –** gan ganolbwyntio ar ble mae plant a phobl ifanc yn wynebu arosiadau hir am ddiagnosis a chymorth, gan gynnwys ADHD, awtistiaeth, a gwasanaethau iechyd meddwl.

- **Ymyrraeth gynnar ac atal –** eiriol dros gefnogaeth gynharach, yn hytrach nag aros nes bod plant, pobl ifanc, neu deuluoedd yn cyrraedd pwynt argyfwng. Canolbwyntio ar amddiffyn ac ehangu gwasanaethau cymunedol ac ataliol sy'n cefnogi lles, gan gynnwys cymorth iechyd meddwl i bobl iau.

- Gofal person-ganolog a chael gwrandawiad – Cyflwyno sgyrsiau "Beth sy'n bwysig i chi" fel safon wrth gynllunio gofal a thriniaeth, gan gynnwys ar gyfer plant a phobl ifanc lle bo'n briodol. Yn adlewyrchu'r hyn y mae pobl ifanc yn ei ddweud yn gyson wrth Llais: eu bod nhw eisiau cael eu gwrando arnyn nhw, eu trin ag urddas, a'u cynnwys mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw.

- Gwasanaethau integredig sy'n gweithio o amgylch pobl ifanc – yn gweithio i sicrhau bod cydweithio gwell rhwng iechyd, gofal cymdeithasol, addysg a gwasanaethau eraill.

Ymateb i'r strategaeth ddrafft genedlaethol ar gyfer gofalwyr di-dâl

Mae ein hymateb i ymgynghoriad blaenorol Llywodraeth Cymru ar ei Strategaeth Genedlaethol Ddrafft ar gyfer Gofalwyr Di-dâl yn rhoi pwyslais cryf ar brofiadau gofalwyr ifanc a gofalwyr sy'n oedolion ifanc, gan eu cydnabod fel grŵp â hawliau ac anghenion penodol. Mae'n tynnu sylw at yr effaith sylweddol y gall cyfrifoldebau gofalu ei chael ar lesiant, iechyd meddwl, addysg a chyfleoedd bywyd yn y dyfodol plant a phobl ifanc, yn enwedig lle nad yw rolau gofalu yn cael eu nodi'n gynnar nac yn cael eu cefnogi'n ddigonol.

Fe wnaethom bwysleisio bod pwyntiau trosglwyddo, yn enwedig rhwng gwasanaethau plant ac oedolion, yn cyflwyno risgiau uwch i ofalwyr ifanc, y mae llawer ohonynt yn colli cefnogaeth ar gam hollbwysig. Dywedon ni, heb gamau gweithredu wedi'u targedu, fod risg y bydd lleisiau plant a phobl ifanc yn cael eu hanwybyddu o fewn polisi a diwygio systemau gofalwyr ehangach.

Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 13 Ebrill 2026. Byddwn yn codi'r materion a godwyd gennym gyda Llywodraeth newydd Cymru.

Ein hymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru 'Cyfnod 2: Cynllun Cyflawni Lleferydd, Iaith a Chyfathrebu (LlIC) 2026 i 2030

Drwy ein hymateb i'r ymgynghoriad hwn, pwysleisiom bwysigrwydd hawliau plant i gael eu gwrando, eu cefnogi'n gynnar, a chael llwybrau clir a chydgysylltiedig ar gyfer cymorth lleferydd, iaith a chyfathrebu.

Mae ein hymateb yn galw am ddulliau teg, dwyieithog ac ataliol, gallu'r gweithlu wedi'i gryfhau, cyd-gynhyrchu ystyrlon gyda phlant a theuluoedd, a pharhad gwell o ran cefnogaeth - yn enwedig ar adegau pontio - er mwyn sicrhau bod diwygio'r system yn arwain at welliannau gwirioneddol ym mhrofiadau plant.

Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 30 Ebrill 2026. Byddwn yn codi'r materion a godwyd gennym gyda Llywodraeth newydd Cymru.

Gweithgareddau datblygu:

Cyflwyno brand plant a phobl ifanc Llais

Fe wnaethon ni weithio gyda phlant a phobl ifanc ac asiantaeth ddylunio i gyd-greu Criw Llais – golwg a theimlad a wnaed yn arbennig ar gyfer pobl iau.

Mae hyn yn bwysig oherwydd nad yw llawer o blant a phobl ifanc yn gweld sefydliadau fel ein un ni fel rhai ar eu cyfer nhw. Os ydym yn edrych ac yn swnio'n rhy ffurfiol, efallai na fyddant yn teimlo'n gyfforddus yn cysylltu, hyd yn oed pan fyddant wir angen cael eu clywed.

Mae Criw Llais yn helpu i wneud i Llais deimlo'n fwy croesawgar ac yn haws mynd ato, tra'n dal i fod yn rhan amlwg o'n brand Llais ehangach. Mae yno i sicrhau plant a phobl ifanc ei bod hi'n ddiogel rhannu'r hyn sy'n bwysig iddyn nhw, a'n bod ni'n mynd i'w cymryd o ddifrif.

Mae'r arddull yn gynnes, yn glir ac yn gynhwysol, gyda'r iaith Gymraeg wedi'i hymgorffori o'r cychwyn cyntaf. Mae wedi'i gynllunio i weithio ar gyfer ystod oedran eang.

Yn gyffredinol, mae hyn yn rhoi ffordd gryfach inni gyrraedd plant a phobl ifanc, eu helpu i'n hadnabod a'u cefnogi i ddefnyddio eu llais mewn gofal iechyd a chymdeithasol mewn ffordd sy'n gweithio iddyn nhw. Byddwn yn lansio ein hunaniaeth brand newydd yn eisteddfod Genedlaethol yr Urdd sydd ar ddod.

Canllawiau Gwrandewch arna i

LLAIS

Eich llais mewn iechyd a gofal cymdeithasol | Your voice in health and social care

Yn ystod mis Mai 2026 byddwn yn lansio amrywiaeth o ganllawiau i gefnogi sefydliadau a grwpiau i ymgysylltu'n effeithiol â phobl o wahanol gymunedau. Mae'r canllawiau hyn wedi'u cynllunio ar y cyd â sefydliadau cynrychioliadol.

Hyd yn hyn, rydym wedi cynhyrchu canllawiau i gefnogi ymgysylltiad â defnyddwyr Byddar a defnyddwyr Iaith Arwyddion Prydain, pobl LGBTQ+, gofalwyr di-dâl, menywod â salwch cronig, pobl ag anableddau dysgu a chymunedau ethnig lleiafrifol.

Yn ystod y flwyddyn byddwn yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc i ddatblygu canllaw tebyg i'w ddefnyddio ein hunain ac i'w rannu gyda sefydliadau a grwpiau eraill sy'n gweithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol ac yn canolbwyntio arnynt yng Nghymru.